

Załącznik
do Uchwały Nr .....
Rady Powiatu Słupskiego
z dnia .....

**PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE
SŁUPSKIM NA LATA 2013-2015**

Słupsk 2013

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
2. REKOMENDACJE DLA PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE SŁUPSKIM NA LATA 2013-2015	4
3. DIAGNOZA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W POWIECIE SŁUPSKIM	4
4. CELE SZCZEGÓŁOWE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	10
5. REALIZATORZY PROGRAMU	14
6. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	15
7. MONITORING	17

1. Wprowadzenie

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Nie jest ona rozumiana jedynie jako rezultat choroby, czy uszkodzenia ciała, ale stanowi wynik napotkanych w środowisku barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych. Stwarzane przeszkody uniemożliwiają osobom niepełnosprawnym korzystanie w pełni ze swoich praw i pozbawiają możliwości swobodnego funkcjonowania w środowisku. Specyfika oczekiwań i potrzeb osób niepełnosprawnych wymaga inicjowania i realizowania wielu działań, które stworzą im warunki do rozwoju, zmotywują do aktywności oraz zwiększą szanse na pełnoprawne funkcjonowanie w środowisku.

Realizując obowiązek wynikający z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych opracowania i realizacji, zgodnych z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku podjęło inicjatywę opracowania niniejszego dokumentu. Jest on również kontynuacją i rozwinięciem wcześniej podjętych przez powiat działań na rzecz osób niepełnosprawnych, m.in. programu obowiązującego do 2012 roku.

Formułując cele i kierunki działań wobec osób niepełnosprawnych na najbliższe trzy lata uwzględniono propozycje złożone przez jednostki organizacyjne powiatu słupskiego działające w tym obszarze. W pracach związanych z budowaniem dokumentu wzięły udział następujące osoby:

1. Urszula Dąbrowska – dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku,
2. Jusytna Rudowska – Błażek – starszy specjalista w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku,
3. Tomasz Jusiewicz – podinspektor ds. polityki społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Słupsku,
4. Julia Prycka – doradca zawodowy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Słupsku,
5. Maria Reglińska – oligofrenopedałóg w Poradni Psychologiczno Pedagogicznej w Słupsku,

6. Renata Wismont – przewodnicząca Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Słupsku,
7. Władysława Hanuszewicz – dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Damnicy,
8. Monika Bill – kierownik działu terapeutyczno – opiekuńczego Domu Pomocy Społecznej w Lubuczewie,
9. Alina Majchrzak – pracownik socjalny Domu Pomocy Społecznej w Machowinie
10. Urszula Szymańska – pracownik socjalny Domu Pomocy Społecznej w Machowinku.

Program na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim na lata 2013-2015 określa kierunki polityki społecznej powiatu słupskiego wobec osób niepełnosprawnych, w szczególności w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych. Ma on na celu zminimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz umożliwienie zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia. Program skierowany jest do osób niepełnosprawnych zamieszkujących powiat słupski.

2. Rekomendacje dla Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim na lata 2013-2015

Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim na lata 2013-2015 wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

- Rządowy Program Działań na Rzecz osób Niepełnosprawnych i ich Integracji ze społeczeństwem z dnia 5 października 1993 roku,
- Kartę Praw Osób Niepełnosprawnych uchwaloną dnia 1 sierpnia 1997 roku,
- Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych ratyfikowaną 6 grudnia 2012 roku,
- Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych województwa pomorskiego na lata 2006-2013.

3. Diagnoza niepełnosprawności w powiecie słupskim

Zdiagnozowanie skali występowania zjawiska niepełnosprawności jest niezwykle trudnym procesem, ze względu na brak aktualnych danych, a co za tym idzie miarodajnych statystyk. Przedstawiony poniżej obraz jedynie częściowo oddaje kwestie niepełnosprawności w powiecie. Ostatnie szczegółowe dane dotyczące wskaźników niepełnosprawności, których

źródłem był Narodowy Spis Powszechny w 2002 rok wskazują, że liczba osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim wynosiła 11033, co stanowiło 12,02 % ogółu mieszkańców powiatu - nieznacznie przeważali mężczyźni.

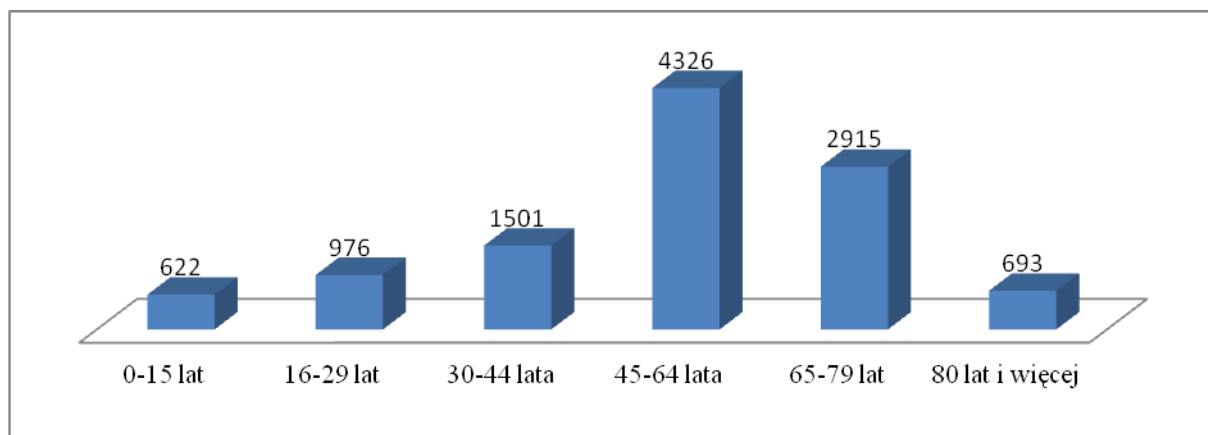
Tabela 1. Stosunek osób niepełnosprawnych z powiatu słupskiego do ogółu mieszkańców powiatu w 2002 roku

	Liczba ludności	Liczba osób niepełnosprawnych	Udział procentowy
Ogółem	91787	11033	12,02
Kobiety	45981	5444	11,84
Mężczyźni	45806	5589	12,20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Zdecydowana większość niepełnosprawnych w powiecie słupskim to osoby w wieku od 45 do 64 roku życia. Stanowią one 39,2 % ogółu liczby osób niepełnosprawnych. Najmniejszą grupę stanowią dzieci do 15 roku życia (5,64 %).

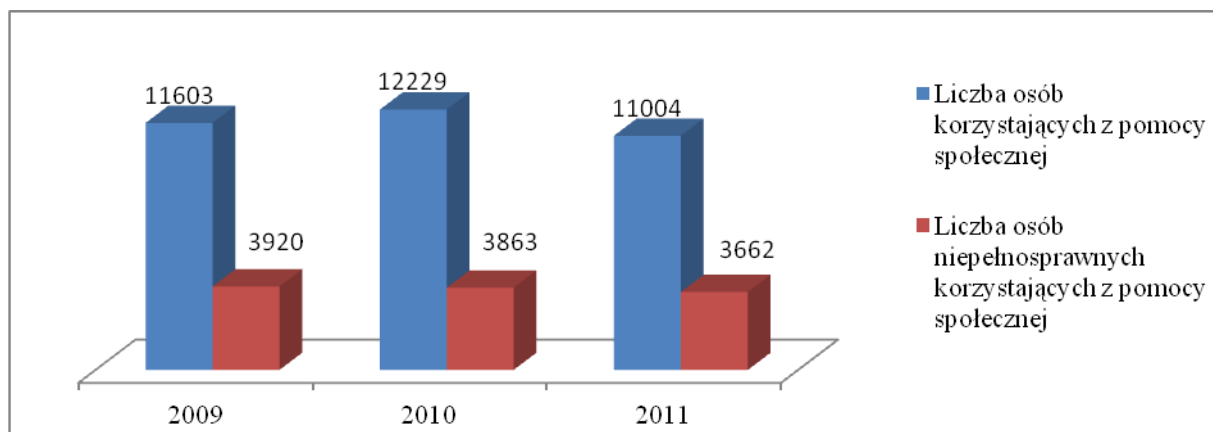
Wykres 1. Liczba osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim w podziale na grupy wiekowe (wg danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności 2002 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Znaczny odsetek osób niepełnosprawnych korzysta z pomocy społecznej. Jak wynika z danych Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku ponad 30 % korzystało ze wsparcia instytucji pomocowych. W roku 2011 na 11004 osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, aż 33,28 % to osoby niepełnosprawne. W latach 2009 – 2011 odnotowano tendencję spadkową, z pomocy społecznej korzystało mniej osób niepełnosprawnych. W roku 2011 skorzystało z niej o 5,2 % mniej niepełnosprawnych jak w roku 2010 i aż o 6,58 % mniej jak w roku 2009.

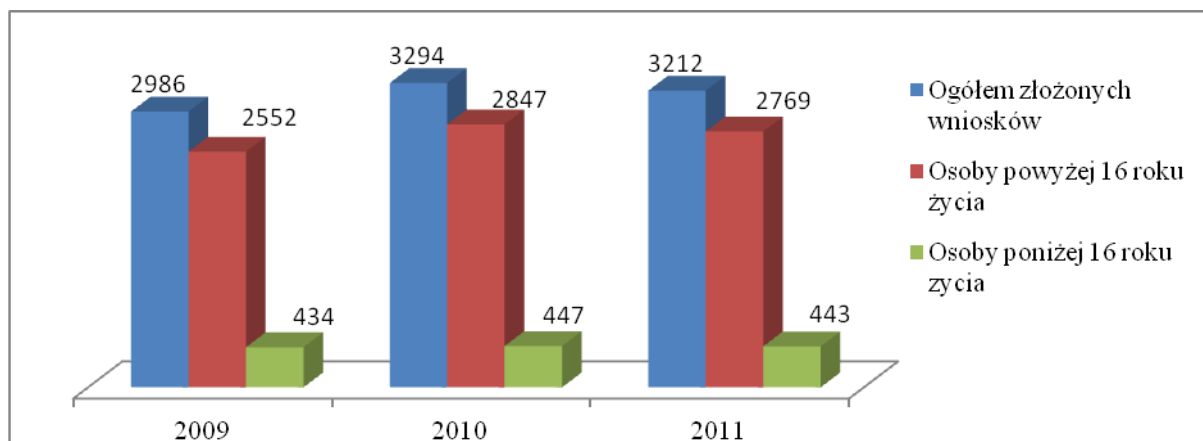
Wykres 2. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogółu korzystających z pomocy społecznej z powiatu słupskiego w latach 2009 – 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej z powiatu słupskiego.

Niepełnosprawni mieszkańcy powiatu słupskiego, korzystający z systemu pozarentowego, obsługiwani są przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Słupsku. W 2011 roku do Zespołu wpłynęło 3212 wniosków, tj. o 2,5 % mniej niż w roku 2010 oraz o 7,6 % więcej niż w 2009 roku. We wszystkich analizowanych latach ponad 80 % wniosków złożonych zostało przez osoby w wieku powyżej 16 roku życia.

Wykres 3. Liczba złożonych wniosków w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w latach 2009 – 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.

Tabela 2. Liczba i cel złożenia wniosków w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności przez osoby powyżej 16 roku życia w latach 2009 – 2011

Lp.	Cel złożenia wniosków	Liczba wniosków		
		2009	2010	2011
1.	Odpowiednie zatrudnienie	1056	1233	1126
2.	Szkolenia	3	5	6
3.	Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	8	26	22

4.	Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	323	264	287
5.	Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji	561	576	757
6.	Zasiłek pielęgnacyjny	577	673	458
7.	Korzystanie z karty parkingowej	17	33	48
8.	Inne	7	37	65

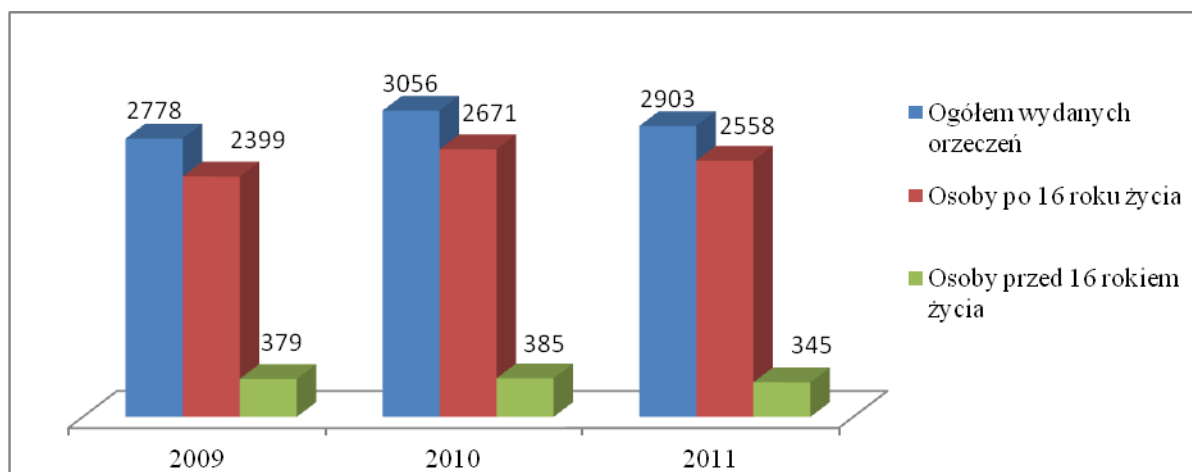
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.

Tabela 3. Liczba i cel złożenia wniosków w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności przez osoby poniżej 16 roku życia w latach 2009 – 2011

Lp.	Cel złożenia wniosków	Liczba wniosków		
		2009	2010	2011
1.	Zasiłek stały	42	86	65
2.	Zasiłek pielęgnacyjny	389	355	376
3.	Inne (zamieszkiwanie w oddzielnym pokoju lub dodatkowy urlop wychowawczy dla rodzica)	3	6	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.

Wykres 4. Liczba wydanych orzeczeń z określeniem stopnia niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w latach 2009 – 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.

W roku 2010 nastąpił dziesięcioprocentowy wzrost liczby wydanych orzeczeń w porównaniu z rokiem 2009. W roku 2011 wydano o 5 % więcej orzeczeń niż w 2010 roku, jednak w porównaniu z 2009 rokiem nadal jest to tendencja rosnąca.

W kompetencjach Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej jest wydawanie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego i indywidualnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz niedostosowanej społecznie wymagającej stosowania specjalnej organizacji nauki oraz metod pracy. Liczba wydawanych przez poradnię orzeczeń w roku szkolnym 2011/2012 wzrosła o 15 % w porównaniu z rokiem szkolnym 2011/2011 i aż o 20 % z rokiem szkolnym 2010/2011.

Tabela 4. Liczba wydanych orzeczeń przez Zespół orzekający Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Słupsku w latach szkolnych 2009/2010 – 2011/2012

Lp.	Rodzaj niepełnosprawności	Rok szkolny		
		2009/2010	2010/2011	2011/2012
1.	Niesłyszący i słabo słyszący	9	12	11
2.	Niewidomi i słabo widzący	7	11	21
3.	Autyzm	5	7	11
4.	Niepełnosprawność ruchowa	5	13	3
5.	Upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim	68	55	66
6.	Upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym i znacznym	32	24	38
7.	Niepełnosprawności sprzężone	12	10	9
Łączna liczba wydanych orzeczeń		138	132	159

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Słupsku.

We wszystkich analizowanych latach największy udział w ogólnej liczbie wydanych orzeczeń stanowią orzeczenia z tytułu upośledzenia umysłowego. W okresie tym wrosła trzykrotnie liczba orzeczeń wydawanych dla dzieci niewidomych i słabo widzących.

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku. W ramach środków otrzymanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jednostka ta udziela osobom posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się, technicznych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz turnusów rehabilitacyjnych.

Tabela 5. Udzielone dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób niepełnosprawnych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku w latach 2009 – 2011

Forma dofinansowania	2009		2010		2011	
	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (w PLN)	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (w PLN)	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (w PLN)
Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	434	410 386,00	402	295 951,00	381	230 074,00
Uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	273	197 791,00	298	227 425,00	359	291 259,00
Likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	88	159 972,00	25	49 999,00	58	174 205,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku.

W 2011 roku do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku wpłynęły 1004 wnioski o przyznanie dofinansowania na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym. Było ich o 4,8 % więcej niż w roku poprzednim oraz o 4,8 % mniej niż w roku 2009. W 2011 roku zrealizowano 79,5 % wniosków na łączną kwotę dofinansowania 695 538,00 zł. Było to 21,3 % więcej środków od przyznanych w roku poprzednim oraz o 9,5 % mniej niż w 2009 roku. W okresie dwóch pierwszych lat większość otrzymanych środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wydana została na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (53,43 % w 2009 roku, 51,62 % w 2010 roku). W 2011 roku najwięcej środków (41,9 %) przeznaczono na dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych.

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych realizuje Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku. W ramach środków otrzymanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jednostka ta udziela osobom niepełnosprawnym dofinansowania rozpoczęcia działalności gospodarczej, finansowania szkoleń oraz zwrotu wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy.

Tabela 6. Udzielone dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób niepełnosprawnych przez Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku w latach 2009 – 2011

Forma dofinansowania	2009		2010		2011	
	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (w PLN)	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (w PLN)	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (w PLN)
Dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej	3	132 366	4	181 464	0	0
Finansowanie szkoleń	20	34 396	0	0	12	40 606
Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy	0	0	0	0	13	58 385

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku

W 2011 roku na rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wypłacono o 54,55 % mniej środków niż w roku 2010 i o 59,36 % mniej niż w roku 2009. Wykorzystanie przez Powiatowy Urząd Pracy środków Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych na rehabilitację zawodową zmniejszyło się, ponieważ wspieranie aktywizacji osób niepełnosprawnych finansowane jest ze środków Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. W 2011 roku w ramach środków pozyskanych z Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego na staż zawodowy skierowano w powiecie słupskim 16 osób, a 3 osoby niepełnosprawne otrzymały dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

4. Cele szczegółowe i kierunki działań

Celem ogólnym Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim na lata 2013-2015 jest tworzenie warunków do rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu. Cele szczegółowe to:

- 1) Poprawa funkcjonowania społecznego osób niepełnosprawnych;
- 2) Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji;
- 3) Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym;
- 4) Podniesienia poziomu usług edukacyjnych kierowanych do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej;

- 5) Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych;
- 6) Podniesienie świadomości społecznej z zakresu praw osób niepełnosprawnych;
- 7) Zwiększenie współpracy powiatu słupskiego z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych;

Opis kierunków działań w ramach celów szczegółowych przedstawia poniższa tabela.

Nr celu	Nazwa i opis celu	Kierunki działań
Cel 1	<u>Poprawa funkcjonowania społecznego osób niepełnosprawnych</u>	Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania: 1) Przystąpienie powiatu do programów celowych PFRON mających na celu likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, w szczególności: a) likwidację bariery transportowej, b) likwidację barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym, c) likwidację barier w poruszaniu się, d) pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, e) pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym; 2) Przystąpienie powiatu do programów celowych PFRON mających na celu wyrównanie szans osób niepełnosprawnych zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej, w szczególności: a) likwidację barier w zakładach opieki zdrowotnej, urzędach i placówkach edukacyjnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania, b) tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych, c) likwidację barier transportowych, (zakup samochodów i mikrobusów przystosowanych do przewozu osób na wózkach inwalidzkich),

		d) pozyskanie dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych (poza algorytmem); 3) Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.
Cel 2	<u>Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji</u>	Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania: 1) Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych; 2) Dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny.
Cel 3	<u>Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym</u>	Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania: 1) Dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych, rekreacyjnych wspierających aktywność osób niepełnosprawnych w tych dziedzinach; 2) Finansowanie kosztów uczestnictwa mieszkańców powiatu ślępskiego w Warsztatach Terapii Zajęciowej działających w Ślępsku; 3) Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień osób niepełnosprawnych poprzez nabycie umiejętności komunikacyjnych oraz wykorzystanie ich potencjału artystycznego; 4) Realizację projektów mających na celu podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych osób niepełnosprawnych oraz ich integrację ze środowiskiem.
Cel 4	<u>Podniesienie poziomu usług edukacyjnych kierowanych do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej</u>	Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania: 1) Wdrażanie nowych metod diagnozy, terapii, a także rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych; 2) Prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć dla dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin; 3) Szkolenie kadry palcówek oświatowych

		w zakresie wspomagania rozwoju uczniów niepełnosprawnych; 4) Zapewnienie młodzieży niepełnosprawnej i jej opiekunom dostępu do informacji w zakresie możliwości zdobywania wykształcenia; 5) Prowadzenie profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży niepełnosprawnej; 6) Wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny dziecka niepełnosprawnego; 7) Prowadzenie edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, rodziców i nauczycieli.
Cel 5	<u>Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych</u>	Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania: 1) Promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy; 2) Aktywizację osób niepełnosprawnych poprzez podstawowe usługi i instrumenty rynku pracy (podnoszenie kwalifikacji zawodowych, pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, zwiększenie liczby miejsc pracy poprzez finansowanie zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, umów stażowych, robót publicznych, prac społecznie użytecznych); 3) Współpracę z organami rentowymi w zakresie przekwalifikowania zawodowego (pomoc w wyborze kierunku kształcenia i przyszłego rozwoju zawodowego).
Cel 6	<u>Podniesienie świadomości społecznej z zakresu praw osób niepełnosprawnych</u>	Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania: 1) Dostosowanie stron internetowych jednostek organizacyjnych powiatu do potrzeb osób niepełnosprawnych; 2) Poradnictwo z zakresu praw przysługujących osobom

		niepełnosprawnym; 3) Szkolenie pracowników domów pomocy społecznej w zakresie praw mieszkańca domu oraz kierunków prowadzonej terapii, a także metod pracy z mieszkańcami; 4) Organizację szkoleń z zakresu języka migowego i dofinansowanie usług tłumacza migowego.
Cel 7	<u>Zwiększenie współpracy powiatu słupskiego z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych</u>	Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania: 1) Utworzenie bazy organizacji pozarządowych działających w powiecie słupskim na rzecz osób niepełnosprawnych; 2) Zlecanie fundacjom i organizacjom pozarządowym zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych; 3) Organizację Powiatowego Dnia Godności Osób Niepełnosprawnych; 4) Współpracę z organizacjami pozarządowymi w opracowaniu i realizowaniu programów na rzecz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

5. Realizatorzy programu

Realizatorami Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim na lata 2013-2015 będą jednostki organizacyjne powiatu oraz organizacje pozarządowe, w tym:

- Wydział Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Słupsku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Damnicy,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Słupsku,
- Dom Pomocy Społecznej w Machowinie,
- Dom Pomocy Społecznej w Lubuczewie,

- Dom Pomocy Społecznej w Machowinku,
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

6. Źródła finansowania programu

Źródłem finansowania działań określonych w programie będą środki finansowe:

- z budżetu powiatu słupskiego,
- z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- z Funduszu Pracy,
- z innych programów i grantów.

Poniższa tabela przedstawia prognozę wydatków związanych z realizacją działań zaplanowanych w ramach Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim na lata 2013-2015.

Nr celu szczegółowego	Przewidywane nakłady na realizację programu w zł		
	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Cel 1	200 000	200 000	200 000
Działanie 1 - Przystąpienie powiatu do programów celowych PFRON mających na celu likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych i pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	Realizacja programu celowego PFRON pn. „Aktywny Samorząd” – koszt realizacji uzależniony od wysokości środków przyznanych przez Fundusz		
Działanie 2 - Przystąpienie powiatu do programów celowych PFRON mających na celu wyrównanie szans osób niepełnosprawnych zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej	Realizacja programu celowego PFRON pn. „Wyrównywanie różnic między regionami” – koszt realizacji uzależniony od wysokości środków przyznanych przez Fundusz		
Działanie 3 - Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	200 000	200 000	200 000
Cel 2	674 139	750 000	750 000
Działanie 1 - Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	250 000	300 000	300 000
Działanie 2 - Dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	424 139	450 000	450 000
Cel 3	431 328	66 032	66 032
Działanie 1 - Dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych, rekreacyjnych wspierających aktywność osób niepełnosprawnych w tych dziedzinach	20 000	20 000	20 000
Działanie 2 - Finansowanie kosztów uczestnictwa mieszkańców powiatu słupskiego w Warsztatach Terapii Zajęciowej działających w Słupsku	46 032	46 032	46 032
Działanie 3 - Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień osób niepełnosprawnych poprzez nabycie umiejętności komunikacyjnych oraz wykorzystanie ich potencjału artystycznego	42 927	0	0

Działanie 4 - Realizacja projektów mających na celu podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych osób niepełnosprawnych oraz ich integrację ze środowiskiem	322 369	0	0
Cel 4			
Działanie 1 - Wdrażanie nowych metod diagnozy, terapii, a także rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych	Koszt nie wyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PPP		
Działanie 2 - Prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć dla dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin	Koszt nie wyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PPP		
Działanie 3 - Szkolenie kadry pałcówek oświatowych w zakresie wspomagania rozwoju i umiejętności uczniów niepełnosprawnych	Koszt nie wyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PPP		
Działanie 4 - Zapewnienie młodzieży niepełnosprawnej i jej opiekunom dostępu do informacji w zakresie możliwości zdobywania wykształcenia	Koszt nie wyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PPP		
Działanie 5 - Prowadzenie profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	Koszt nie wyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PPP		
Działanie 6 - Wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny dziecka niepełnosprawnego	Koszt nie wyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PPP		
Działanie 7 - Prowadzenie edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, rodziców i nauczycieli	Koszt nie wyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PPP		
Cel 5	65 000	65 000	65 000
Działanie 1 - Promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy	Koszt nie wyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PUP		
Działanie 2 - Aktywizacja osób niepełnosprawnych poprzez podstawowe usługi i instrumenty rynku pracy	65 000	65 000	65 000
Działanie 3 - Współpraca z organami rentowymi w zakresie przekwalifikowania zawodowego	Koszt nie wyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PUP		
Cel 6	7 500	8 000	8 000
Działanie 1 - Dostosowanie stron internetowych jednostek organizacyjnych powiatu do potrzeb osób niepełnosprawnych	3 000	3 000	3 000
Działanie 2 – Poradnictwo z zakresu praw przysługujących osobom niepełnosprawnym	Koszt nie wyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PCPR, PUP, PPP		
Działanie 4 - Szkolenie pracowników domów pomocy społecznej w zakresie praw mieszkańca domu oraz kierunków prowadzonej terapii, a także metod pracy z mieszkańcami	2 500	2 000	3 000
Działanie 5 – Organizacja szkoleń w zakresie języka migowego i dofinansowanie usług tłumacza migowego	2 000	3 000	3 000
Cel 7	25 500	25 500	25 500
Działanie 1 - Utworzenie bazy organizacji pozarządowych działających w powiecie ślępskim na rzecz osób niepełnosprawnych	Koszt nie wyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PCPR		
Działanie 2 - Zlecanie fundacjom i organizacjom pozarządowym zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych	20 000	20 000	20 000
Działanie 3 - Organizacja Powiatowego Dnia Godności Osób Niepełnosprawnych	5 500	5 500	5 500
Działanie 4 - Współpraca z organizacjami pozarządowymi w opracowaniu i realizowaniu programów na rzecz rehabilitacji zawodowej społecznej osób niepełnosprawnych	Koszt nie wyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych PUP		

Wysokość środków przeznaczanych na realizację programu w poszczególnych latach może ulec zmianie, ponieważ środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób

Niepełnosprawnych przekazywane samorządom powiatowym na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz programy celowe ustalone są na bieżąco, w danym roku budżetowym. Wysokość środków z budżetu powiatu, przekazywana tytułem uczestnictwa niepełnosprawnych mieszkańców powiatu słupskiego w Warsztatach Terapii Zajęciowej działających w Słupsku, uzależniona jest od liczby uczestników w danym roku oraz średniego kosztu utrzymania uczestnika określonego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Pozyskanie środków pozabudżetowych będzie możliwe w wyniku ubiegania się o takie środki przez poszczególnych realizatorów programu, w ramach projektów szczegółowych, dotyczących wybranych zagadnień ujętych w programie.

7. Monitoring

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu informacji na temat zrealizowanych działań od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez koordynatora, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku. Roczne sprawozdanie z realizacji Programu, będzie przedkładane Radzie Powiatu Słupskiego przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku i będzie integralną częścią corocznego sprawozdania z działalności Centrum.